

MUUTOS ON MAHDOLLISUUS – KUNTOUTUKSEN MERKITYS ON KASVAMASSA

PÄÄKIRJOITUS

MAURI KALLINEN

Moni jännittää, tuleeko maahamme yksi suurimmista sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksista, vai kaatuvatko siihen liittyvät lait lähiaikana eduskunnassa. Kannattaa huomioida, että sosiaali- ja terveydenhuoltoamme ja sen mukana kuntoutusta on uudistettu monin tavoin aikaisemmin, eikä muutoksen vauhti ole hidastumassa, vaikka sote-uudistus menisi nurin.

Kuntoutuksen uudistamiskomitean raportissa (STM 9.11.2017) todetaan, että kuntoutuspalvelujärjestelmämme ohella myös kuntoutuksen tieteellinen tutkimus on pirstaleista ja ilman valtakunnallista strategiaa. Opetus- ja kulttuuriministeriö on hiljattain käynnistänyt Osaamisella soteen -uudistuksen, jonka tarkoituksena on kehittää myös kuntoutuksen koulutusta ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa (TKI). Ammattikorkeakoulut ovat perustaneet vuonna 2015 kuntoutuksen koulutuksen ja TKI-toiminnan kehittämisverkoston osana Metropolian ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun kuntoutusalan osaamiskeskittymää. Kuntoutuksen uudistamiskomitean raportissa ehdotetaan, että OKM ja kuntoutusalan osaamiskeskittymä huolehtisivat kuntoutuksen koulutuksen ja TKI-toiminnan kehittämisestä yhteistyössä yliopistojen, tutkimusorganisaatioiden ja toisen asteen koulutuksen kanssa. Kuntoutuksen tutkimukselle tulee komitean ehdotuksen mukaan laatia yhteinen valtakunnallinen ohjelma, jossa myös määritetään kuntoutuksen tutkimuksen rahoitus. Monitieteisten osa- ja kokoaikaisten kuntoutuksen professuurien perustaminen olisi olennainen osa kuntoutuksen tutkimuksen kehittämisohjelmaa.

Kuntoutuksen tutkimus- ja kehittämisyhdistys KUTKE ry on toiminut tällä ja aiemmalla nimellään (Suomen lääkinällisen kuntoutuksen yhdistys) jo kolmekymmentä vuotta. Yhdistyksen yhtenä tavoitteena on nimensä mukaisesti edistää monitieteellistä kuntoutuksen tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Sen toimintakeinoja ovat aloitteiden tekeminen, tiedottaminen, koulutuksien ja neuvottelutilaisuuksien järjestäminen, julkaisutoiminta sekä kansainvälisen yhteistyön ja vuorovaikutuksen lisääminen.

Kahtena viime toimintavuotenaan KUTKE ry on kokenut merkittäviä muutoksia. Yhdistys hyväksyttiin maaliskuussa 2017 Tieteellisten seurain valtuuskuntaan, mikä mahdollistaa tuen hakemisen julkaisutoimintaan, koulutuksiin ja kansainväliseen toimintaan. KUTKE ry liittyi vuoden 2018 alusta Kuntoutussäätiön rinnalle Kuntoutus-lehden julkaisijaksi.

Yhdistys järjestää Kelan kanssa 22.11.2018 Helsingissä monialaisen valtakunnallisen tieteellisen seminaarin, jonka teemana on

”Yhdenvertaisuus kuntoutuksessa”. Vastaavaan seminaariin vuonna 2016 oli 200 osallistujaa ja sinne tarjottiin yli 50 tutkimusabstraktia. KUTKE ry:n puheenjohtaja kuuluu jatkossa EFRR:n (European Forum for Research in Rehabilitation) valtuuskuntaan Suomen edustajana. Allekirjoittanut toimii KUTKE ry:n puheenjohtajana ja EFRR:n valtuuskunnassa sen valmistautuessa historiansa viidenteentoista kuntoutusalan kansainväliseen kongressiin Berliinissä 15.–17.4.2019. EFRR 2019:n teemana on “Rehabilitation – shaping healthcare for the future”. Suomi ja Helsinki toimivat edelleen EFRR:n kotipaikkana.

Kuntoutusalan tarpeiden huomioimisesta on kannettu aiheellisesti huolta tuleviin muutoksiin valmistauduttaessa. Kannustaisin kuntoutusalalla toimivia olemaan edelleen aktiivisia tulevissa kansallisissa muutoksissa. Kansainvälisestikin kuntoutus on ollut huomion kohteena: WHO on julkaissut vuonna 2017 kuntoutusta koskevan oman toimintaohjelmansa (“Rehabilitation 2030: a call for action”). Kuntoutuspalveluiden tarve on kasvava, kun toimintarajoitteisen elämän pituus on pidentynyt ja niiden terveysongelmien määrä, jotka lisäävät toimintarajoituksia, on kasvamassa. WHO julkaisee uuden tautiluokituksen ICD-11:n näillä näkymin kesäkuussa 2018. Uusi tautiluokitus otetaan käyttöön asteittain eri maissa. Kuntoutuksen kannalta sen merkittävin parannus on toimintakyvyn luokittelu ICF-perusteisesti sairauskoodien ohella. Toimintakyvyn huomioimisen ja kuntoutuksen merkitys korostunee tämän myötä maailmanlaajuisesti.

Muuttuva palvelujärjestelmä on mahdollisuus vaikuttaa asioiden kulkuun ja vahvistaa kuntoutuksen merkitystä ja vaikuttavuutta yhteiskunnassamme. KUTKE ry (www.kutke.fi) ja muut alan järjestöt sekä Kuntoutus-lehti tarjoavat väylän tälle vaikuttamiselle. Kannattaa huomata, että KUTKE ry:n jäsenyydellä saa rahanarvoisiakin etuja. Kaikki mukaan kuntoutuksen uudistamiseksi!

Mauri Kallinen

LT, professori

Ylilääkäri, puheenjohtaja

Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, Oulun yliopisto, KUTKE ry